

Beweging

Noodzaak voor ieder paard

Iedere fokker hoopt op een gezond veulen, dat vervolgens voorspoedig uitgroeit tot een gezond (sport)paard.

Zeker als de paarden een sportcarrière tegemoet gaan, zijn sterkte botten en pezen een absolute pré. De basis

hiervoor ligt ver vóór dat er ooit een zadel op de rug wordt gelegd. Door het veulen voldoende beweging te

geven krijgen botten en pezen de ideale omstandigheden om zich optimaal te ontwikkelen. Om het (jonge) paard

beweging te geven in de winterperiode is men vaak aangewezen op andere mogelijkheden dan weidegang, wat

soms enige inventiviteit vereist. Hoe dan ook, bewegen is absoluut noodzaak voor deze viervoeter, jong of oud!

In zijn natuurlijke leefomgeving legt een paard in kuddeverband dagelijks vele kilometers af op zoek naar voldoende voedsel en drinkwater. Dit staat haaks op de beduidend mindere hoeveelheid beweging van vele paarden die op stal worden gehuisvest, met name in de winter. Op stal staat hij noodgedwongen uren achter elkaar stil en krijgt hij zijn eten en drinken ook nog eens voor zijn neus geserveerd. In het kader van paardenwelzijn wordt vooral te weinig bewegen als onwenselijk ervaren. Terecht, al moeten we er voor waken dat de natuurlijke leefomstandigheden van een paard worden geromantiseerd. Natuurlijk moeten we onze gedomesticeerde dieren wel voldoende beweging aanbieden en dat betekent niet één keer per dag een kwartiertje los, maar de mogelijkheid scheppen om per dag meerdere uren buiten te zijn. Misschien lopen ze dan niet al die tijd, maar het levert altijd nog veel meer beweging op dan op stal staan.

Sterke botten

Voor een veulen is het het beste om samen met zijn moeder veel tijd in de wei door te brengen, het liefst met andere veulens en hun moeders. Het tijdstip van geboorte is daarop van invloed: een veulen dat te vroeg in het jaar geboren wordt zal wellicht meer tijd op stal doorbrengen vanwege guur weer. Vanaf de lente is de kans groter dat veulens met hun moeder zoveel mogelijk uren op de wei doorbrengen, in ieder geval overdag.

Na het afspenen moet er vaak een nieuw onderkomen voor de veulens worden gezocht. Huisvest de jonge paarden bij voorkeur in een groep leeftijdsgenoten. Voor veulens die in de opfok gaan, moet gezocht worden naar een plaats waar ze naar hartenlust kunnen rennen en stoeien met elkaar. Kijk maar eens naar een koppel jonge paarden in de wei. Vooral hengsten vullen de dag met drie zaken; eten, stoeien en slapen. Onder dat stoeien vallen ook de nodige sprintjes trekken en uitgebreide boksessies. Dit alles draagt bij aan een gezonde ontwikkeling van het skelet, de spieren, banden en pezen van het jonge paard. Deze ontwikkeling kun je in de winter niet even stilzetten. Niet ieder paard is op zijn plaats in een groepsstal, maar zeker voor jonge paarden blijft het met soortgenoten in een grote stal staan de voorkeur genieten. Ze bewegen daarin als vanzelf veel meer dan in een drie bij drie meter-box en ook aan de voorwaarde van sociaal contact voor dit kuddedier wordt voldaan. Daarnaast is een aan de stal verbonden grote uitloop ideaal. De bodem van de uitloop kan het beste bestaan uit stevig zand of mag zelfs gedeeltelijk verhard zijn. Voor de ontwikkeling van het jonge paard lijken er aanwijzingen te zijn dat een harde ondergrond beter is, al mag deze niet te glad zijn. Natuurlijk is het afhankelijk van de bodem; een kleibodem wordt in de winter snel nat en glad. Een zandbodem

daarentegen blijft vaak het hele jaar beloopbaar. Paarden richten op zo'n bodem relatief weinig schade aan. Je zou ervoor kunnen kiezen om de paarden het jaar rond buiten te houden. Natuurlijk moet je dan wel zorgen voor voldoende bijvoeding en een goede schuilgelegenheid in de vorm van natuurlijke beschutting of een schuilstal.

Heb je de beschikking over voldoende weiland, dan zou je ook met een kleibodem nog kunnen overwegen om een klein gedeelte van de wei in de winter te gebruiken. Natuurlijk wordt dit stuk door het vele gebruik kapot gelopen, maar gun je het in het voorjaar enige tijd rust, dan gaat het gras ook weer groeien. Heeft het land teveel schade opgelopen, kun je ook de loonwerker vragen om het te slepen of te rollen en eventueel door te zaaien of opnieuw in te zaaien. Dit zijn wel extra kosten, maar die wegen niet op tegen het plezier wat een paard heeft wanneer het ook in de winter naar de wei kan. Hoewel een paard systematisch het hele weiland afloopt op zoek naar nog die ene eetbare grasspriet moet het in een praktisch kale wei daarnaast de beschikking hebben over extra ruwvoer. De reden waarom sommige paarden snel bij de uitgang van wei of paddock gaan staan, is omdat ze weten dat hun voerbak gevuld is met brokken als ze weer naar stal mogen. Dit heeft dus niets te maken met verveling of slechte weersomstandigheden, maar is een uit gewoonte aange-

leerd gedrag! Stel je voor dat de staldeur de hele dag open zou laten staan dan zou je zien, dat je paard nadat het zijn voerbak heeft leeggegeten of gecontroleerd op voer weer zo naar buiten zou wandelen.

Gezondheid

Gebrek aan beweging kan zeer vervelende gevolgen hebben voor de gezondheid van een volwassen paard. Voor wat betreft gezondheid is aangetoond dat bewegen stimulerend werkt op zowel de darmwerking als de doorbloeding, het transporteren van voedingsstoffen en afvalstoffen door het paardenlichaam. Een goede doorbloeding en dito darmwerking zijn positief van invloed op het immuunsysteem van een paard. Daarnaast is de kans dat een paard bij onvoldoende beweging zich gaat vervelen groot, waardoor hij afwijkend gedrag kan gaan vertonen, zoals luchtzuigen, kribbebijten, weven of voortdurend rondjes draaien in zijn stal.

Om voornoemde problemen te voorkomen moet ook een volwassen paard dagelijks dus minstens twee uur, maar liefst langer, zijn benen kunnen strekken. Gebeurt dit in een paddock, dan liefst met één of meerdere soortgenoten. Paarden rennen namelijk niet graag in hun eentje, maar wel met elkaar. De paddock moet natuurlijk wel voldoende groot van omvang zijn, zodat er per paard genoeg persoonlijke ruimte overblijft om zich veilig te voelen.

Bewegen, bewegen, bewegen

Genoeg gelegenheid dus om het paard meer beweging te geven en verveling te voorkomen. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met het onvoorspelbare, Nederlandse klimaat, want dit zorgt in de winterperiode regelmatig voor problemen. Paarden die veel buiten komen, zijn veel rustiger dan hun soortgenoten die weinig beweging krijgen, en passen zich snel aan de gladde omstandigheden aan door heel voorzichtig te zijn. Toch is het altijd raadzaam om voldoende strooizout op voorraad te hebben, zodat bij de eerste tekenen van gladheid gestrooid kan worden. Voor wat betreft de regenval is het zinvol om voor het begin van het seizoen na te kijken of de drainage in de rijbaan of paddock nog naar behoren werkt. Slechte weersomstandigheden zijn overigens nooit een reden om een paard binnen te houden. Mensen hebben

Door het veulen voldoende beweging te geven, krijgen botten en pezen de ideale omstandigheden om zich optimaal te ontwikkelen.

regelmatig de neiging om als zij het zelf koud hebben, dit ook te denken van hun paard. Echter mensen hebben slechts een huid en paarden een huid met vacht. Daarnaast is ieder paard toegerust met verschillende eigenschappen om zichzelf onder de meest barre weersomstandigheden warm te houden.

Op professionele paardenbedrijven, waaronder ook pensionstallen, bevinden zich meestal meerdere rijbanen of paddocks, een longecirkel en vaak ook nog een trainingsmolen. Vooral dit laatste kan een alternatief zijn om een paard toch de vereiste beweging en frisse lucht te geven. Als een paard een uur in een trainingsmolen stapt, legt hij ongeveer zes kilometer af. Dat haalt het niet bij de afstand, die het aflegt in de vrije natuur, maar is altijd beter dan de hele dag op stal staan. Je kunt een paard ook meerdere keren per dag kortere momenten in de molen zetten.

Sterk skelet

Beweging is niet alleen goed voor het welzijn voor het paard, maar zeer zeker ook voor de ontwikkeling van een gezond skelet. Zo heeft onderzoek uitgewezen dat osteochondrose een complexe afwijking is waarbij drie factoren een hoofdrol spelen namelijk erfelijkheid, voeding en beweging. Het KWPN is in 1987 al gestart met selectie tegen osteochondrose, om de erfelijke component aan te pakken. In 2009 startte het nakomelingenonderzoek, wat tot de huidige publicatie van OC-fokwaarden heeft geleid. Fokkers zelf kunnen een belangrijke bijdrage leveren bij de ontwikkeling van het gezonde veulen. In dit artikel ruim aandacht voor het component beweging. Op het aspect voeding komen we elders in deze IDS terug in het artikel van het Pavo Grooming Team.